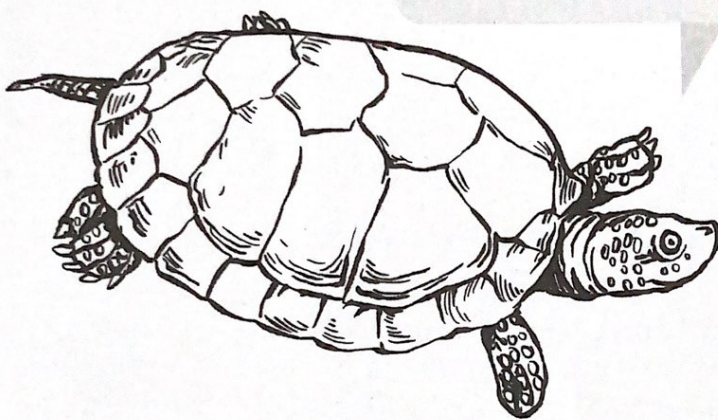

AHOJ, SOM **KORYTNAČKA MOČIARNA**. NA MNOHÝCH PÔSOBÍM SPOMALENE A TO BOL DÔVOD, PREČO MA VYBRALI ZA IDEÁLNEHO SPRIEVODCU TOUTO KAPITOLOU. PRI NAKUPOVANÍ A ÚRADOVANÍ BY SME MALI DBAŤ NA ROZVAHU A PORIADNE SI PREMYSLEŤ, AKÝ MÁ DOPAD NAŠE HOSPODÁRENIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.

6) ZELENÉ OBSTARÁVANIE A ÚRADOVANIE

Zelené úradovanie je environmentálne vhodné správanie inštitúcií - úradov, škôl, podnikov. Zahŕňa systematické opatrenia, zamerané na samotnú prevádzku (šetrenie energie, environmentálne vhodné čistenie), ako aj oblasť verejného obstarávania (nakupovania). Pri nákupe môže ovplyvniť náš výber nielen cena, ale aj vplyv výrobku na životné prostredie.

Túto tému vypracovali: *Sofia Rozinová, Ivana Bugošová, Magdaléna Ilkova
Sofia Kmečová, Tamara Holánová*

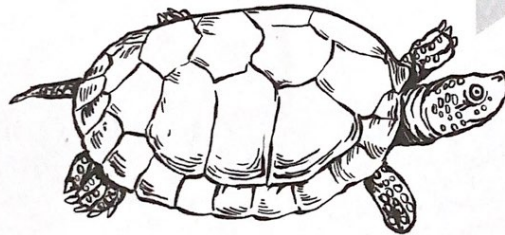
Uvedte mená všetkých ľudí, ktorí sa podieľali na vypracovaní tejto časti auditu.

Audit bol spracovaný v mesiaci: *OKTÓBER*

v roku: *2022*

VIETE, ŽE...

- *súťaže, ktoré vás nabádajú ku kúpe konkrétnych výrobkov a ponúkajú výhry či odmeny, sú v skutočnosti reklamným ťahom firiem, ktoré chcú zvýšiť predaj svojich výrobkov? Ak na vašej škole prebieha takáto súťaž, upozornite pani učiteľky, že spotrebiteľské súťaže nie sú v súlade s myšlienkou a poslaním Zelenej školy.*
- *zelené obstarávanie uprednostňuje produkty z miestnej produkcie, dovezené z čo najmenšej vzdialenosti? Otázkou teda je, či je výrobok v kvalite „bio“ šetrný k prostrediu aj po tom, čo bol vozený tisícky kilometrov do našich obchodov.*
- *výrobok z RECYKLOVANÉHO MATERIÁLU je taký, na ktorého výrobu bola využitá „stará“ (jedenkrát alebo viackrát použitá) surovina? Napr. papier alebo sklo.*
- *výrobok z RECYKLOVATELNÉHO MATERIÁLU je taký, ktorý možno po použití recyklovať? Väčšinou ide o obaly a materiály, ktoré je možné triediť a následne využiť pri výrobe nových výrobkov. Samozrejme, nesmú skončiť v klasickej koši, ale v triedenom zbere.*
- *ekoznačka je pojem používaný pre označovanie výrobkov a služieb, ktoré sú v priebehu celého životného cyklu šetrnejšie nielen k životnému prostrediu, ale aj ku zdraviu spotrebiteľa? Ich kvalita pritom zostáva na veľmi vysokej úrovni.*

Ekoznačky environmentálne vhodných produktov u nás a vo svete:

	<p>Výrobky vyrobené spôsobom, ktorý čo najmenej poškodzuje životné prostredie - napríklad nízka spotreba energie, vody, z recyklovateľného materiálu alebo recyklovateľné. Prísne kritériá kontroluje a značku udeľuje Ministerstvo životného prostredia SR.</p>
	<p>Patrí medzi prvé centrálné riadené systémy environmentálneho značenia. Bola založená v Nemeckej spolkovej republike v roku 1977 a je udeľovaná spoločnostiam, výrobkom a službám, ktoré sú ohľaduplné k životnému prostrediu.</p>

Vyplňte nasledujúcu tabuľku (pomôže vám pán/pani hospodár/ka, riaditeľ/ka, upratovačka alebo pani vedúca školskej jedálne):

OTÁZKA	ODPOVEĎ	Doplňujúce informácie
Nakupuje vaša škola produkty vo veľkoobjemových ekonomických baleniach, príp. bez obalov?	NIE	Ak áno, aké produkty?
Nakupuje vaša škola a používa spotrebný materiál z recyklovaných materiálov (kancelársky papier, zošity, obalový materiál, toaletný papier a pod.)?	NIE	
Používate v škole „šmíraky“ - papiere potlačené z jednej strany? / Na mnoho vecí nie je potrebné používať nový papier. Používaním „šmírakov“ viete ušetriť množstvo papiera.	ÁNO	Ak áno, kde a na aké účely?
Využívate v škole obojstrannú tlač? / Obojstranná tlač výrazne zníži množstvo papiera potrebného na vytlačenie dokumentov. Mnoho dokumentov sa však zo zvyku tlačí jednostranne. Preverte, či tlačiarne v škole podporujú duplexnú (obojstrannú) tlač.	ÁNO	Ak áno, koľko % dokumentov tlačíte obojstranne?
Používate v škole recyklovaný papier? / S nástupom elektronických médií sa paradoxne spotreba papiera zvyšuje. Prítom energetická náročnosť, ako aj produkcia skleníkových plynov je vysoká a bielením papiera často vznikajú jedovaté chemikálie.	NIE	
Ako v škole využívate použité materiály (obálky, papier, PET fľaše a pod.)?	Papier použitý na poznámky	
Uprednostňuje škola pri údržbe, opravách a rekonštrukciách prírodné materiály (drevo, sklo, hlinu, prírodné linoleum a pod.)?	ÁNO	
Je na škole zavedené povinné prezúvanie? Prezúvaním sa znižuje množstvo špiny donesenej do školy na topánkach, a tým sa znižujú nároky a náklady na upratovanie.	ÁNO	
Používate v škole ekologické čistiace prostriedky?	NIE	Ak áno, aké a ako často?
Máte v škole nastavené pravidlá zeleného obstarávania a nakupovania?	NIE	
Zistili ste ešte niečo ďalšie? Zapište to:		

UČILI STE SA? O nakupovaní v rôznych súvislostiach by ste sa mali učiť v škole aj na rozličných vyučovacích hodinách. Uveďte príklady, čo ste sa dozvedeli o tejto téme:

Vyučovací predmet	Čo ste sa dozvedeli
Fyzika	nakupovanie spotrebičov s nižšou energetickou triedou
Biológia	recyklácia, papier, šetrenie papiera – šetrenie lesov
Chémia	čistenie prírodným spôsobom, vratne' fľaše, recyklácia plastov...
Geografia	výroba recyklovaného papiera, výroba energie z obnoviteľných zdrojov
Cudzie jazyky	Konverzačná téma o životnom prostredí

POKÚSTE SA ZISTIŤ!

Máte v škole zavedené tradičné akcie, ktoré pomáhajú šetriť planétu zodpovedným spotrebiteľským správaním? Ak áno, popíšte ich (napr. týždeň nenakupovania)

NEMÁME

ZISTITE!

Vašou úlohou je zistiť, aké produkty v škole nakupujete.

- a) KANCELÁRSKE POTREBY
- b) ČISTIACE PROSTRIEDKY
- c) SPOTREBIČE

Výber výrobkov je len a len na Vás - vyberajte si však výrobky, ktoré sa na vašej škole vyskytujú vo veľkom množstve, a tak môžu byť reprezentatívnou vzorkou pre váš výskum.

a) Kancelárske potreby					
Názov výrobku	Výrobca (Krajina pôvodu), ak je výrobok slovenský, uveďte aj mesto, kde sa vyrába	EKOznačka áno/nie	Materiál výrobku (pozri tabuľku 1)	Počet obalov výrobku	Obsah škodlivín (pozri tabuľku 2) áno/nie
euroobaly A4 100 ks	Čína	nie	PP, PAP	2	nie
šanon papkovy A4	EÚ	nie	PAP, ALU	2	nie
rychliviazač foliový A4	Poľsko	nie	PET, ALU	2	nie
poznámkový blok v tvare kocky	EÚ	nie	PAP, PET	2	nie
Korektóra	Čína	nie	PET PAP, PP	2	nie

Tabuľka 1

Identifikačné značky obalových materiálov		
papier	PAP	22
vlnitá lepenka	PAP	20
hladká lepenka	PAP	21
biele sklo	GL	70
zelené sklo	GL	71
hnedé sklo	GL	72
oceľ	FE	40
hliník	ALU	41
drevo	FOR	50
polyethylentereftalát	PET	1
polypropylén	PP	5
polystyrén	PS	6
polyetylén (rozvetvený)	LDPE	4
polyetylén (lineárny)	HDPE	2
kombinovaný obal	C/	Kombinovaný obal
nápojový kartón	C/PAP	Kombinovaný obal, prevláda papier

Tabuľka 2

E 	Výbušný	O 	Oxidujúci
F 	Veľmi horľavý	F+ 	Mimoriadne horľavý
T 	Jedovatý	T+ 	Veľmi jedovatý
C 	Žieravý	Xn 	Škodlivý
Xi 	Dráždivý	N 	Nebezpečný pre životné prostredie

„Výstražné značky“, nachádzajúce sa prevažne na obaloch nebezpečných výrobkov, nebývajú priateľské k životnému prostrediu ani k zdraviu ľudí. Sledujte tieto značky a snažte sa im pri svojom nakupovaní vyhnúť!

b) Čistiace prostriedky					
Názov výrobku	Výrobca (Krajina pôvodu), ak je výrobok slovenský, uveďte aj mesto, kde sa vyrába	EKOznačka áno/nie	Materiál výrobku (pozri tabuľku 1)	Počet obalov výrobku	Obsah škodlivín (pozri tabuľku 2) áno/nie
Jax 900 ml Čistiaci na riad	Rakovník	NIE	Plast	2	ÁNO
Ajax 1l Floral Univerzálny čistič podlahy	USA	NIE	Plast	2	ÁNO
Savo dezinfekčné na podlahy 1l Lavandulá	Veľká Británnia	NIE	Plast	2	ÁNO
Fixinela na WC s vôňou 500 ml	Slovensko Trnava	NIE	Plast	2	ÁNO
KrezoSan Fresh 950 ml Bezohľ. dezinf. plôch	Slovensko Trnava	NIE	Plast	2	ÁNO
Savo 1,2l dezinfekčný prípravok na báze chlóru	Veľká Británnia	NIE	Plast	2	ÁNO
ČiS biely 500 ml. Televý piesok					ÁNO
Domestos WC 750 ml. Pine zelený	Veľká Británnia	ÁNO	Plast	2	ÁNO
Clit Bang MR 750 ml. Čierny odmasťovač plesní					ÁNO
Clin - na okna 500 ml - Citrus	Poľsko	ÁNO	Plast	2	ÁNO

TIP

AKO SI VEDELI PORADIŤ NAŠE STARÉ MAMY?

Vodný kameň odstraňovali pomocou kyseliny citrónovej alebo octu (najúčinnnejšie je nechať ich pôsobiť cez noc), nečistoty na vodovodných batériách odstraňovali zasa handričkou s pomocou horúceho roztoku sódy či citrónovej šťavy alebo jednoducho použitím handričky z mikrovlákná a teplej vody.

Nepoznali umelé vône na toaletách a v kúpeľni, ktoré pri dlhodobom používaní môžu spôsobiť chronické bolesti hlavy či alergie – zápach možno odstrániť pravidelným čistením a vetraním a umelé vône nahradiť sušenými bylinkami či prírodnými éterickými olejmi.

c) spotrebiče							
Názov spotrebiča	trieda energetickej účinnosti						
	A	B	C	D	E	F	G
Televízor mala soš		X					
Chladnička							
Data projektoory							
Tlaciareň							
Rýchlovarná kanvica							
Počítače							

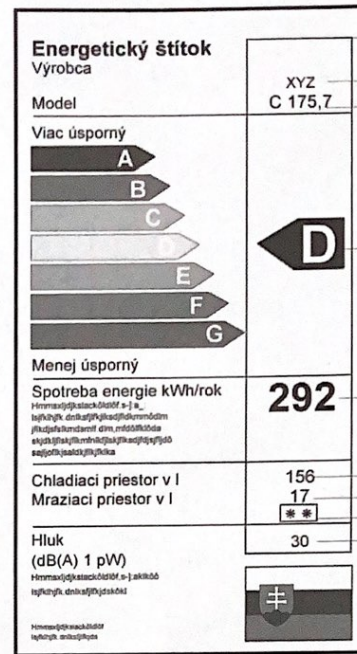
vzhľadom nato že máme staršie spotrebiče nesú na nich nalepené energetické štítky

ZHRNUTIE

NA ZÁKLADE ZISTENÝCH ÚDAJOV VYPLŇTE TABULKU.

Do ľavého stĺpca doplňte, čo robí vaša škola v prospech zeleného obstarávania a úradovania. Do pravého stĺpca vpíšte postrehy o tom, aké má vaša škola rezervy, v ktorých by sa mohla zlepšiť. Tabuľka vám pomôže pri príprave environmentálneho akčného plánu.

Využívame obojstrannú tlač	Nenakupuje sa vo veľkoobjemových baleniach, ani recyklované materiály
Používame šmiráky	Nepoužívame ekologické čistiace prostriedky
Máme povinné prezúvanie	Nemáme pravidlá zeleného obstarávania a nakupovania
	Nemáme akcie, ktoré pomáhajú šetriť planétu zodpovedajúcim spotrebiteľským správaním
	Veľa tovaru sa nakupuje z Číny
	Všetky čistiace prostriedky majú obsah škodlivín

POZNÁMKY:

Kancelárske potreby: razítková farba - ČR, xeko, PET, 2 balenia, žiadna škodlivina
malá paška - Čína, nieje eko, PET, 2 balenia, žiadna škodlivina
tempera - ČR, recyklovateľný obal, ALU, PET, 2 balenia, žiadna škodlivina
motúz - EÚ, nieje eko, PP, 2 balenia, žiadna škodlivina